

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านสุขาวดี

๓. สุวณีน

นางสาวอภา โทณสูงเนิน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

อภิกา โทนสูงเนิน : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านสุขาวดี ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.หนึ่ง เดียอำรุง , 102 หน้า

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการ
ดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านว่าประสบผลสำเร็จในการจัดตั้ง
โครงการกองทุนหมู่บ้านได้บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด และศึกษาถึงปัจจัยด้านบวกและด้านลบ
ที่ส่งเสริมและขัดขวาง ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ในการประเมินโครงการได้ศึกษาเฉพาะประชากร
หมู่บ้านสุขาวดี ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ศึกษาการดำเนินโครงการกองทุน
หมู่บ้านสุขาวดีว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้น และทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
จากประชากรหมู่บ้านสุขาวดีในจำนวน 50 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนประชากรทั้งหมด และคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลไม่ว่าจะเป็น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสังเกต
แบบข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่ได้จากที่ว่าการอำเภอหรือองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน เมื่อได้ข้อมูล
ทั้งหมดจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดเป็นหมวดหมู่ และทำการหาผลลัพธ์ทางสถิติโดยใช้สถิติการ
แจกแจงความถี่เป็นการแสดงจำนวนของข้อมูลที่เกิดขึ้นเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรชาย
และหญิงของหมู่บ้านสุขาวดี และสถิติค่าร้อยละ เป็นการหาค่าพื้นฐานนำมาเปรียบเทียบว่าประชากรมี
ความคิดอย่างไรเกี่ยวกับหมู่บ้านโดยคิดเป็นค่าร้อยละ และทำการสรุปจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำ
การประเมินโครงการจากการประเมินผลได้ทราบถึงกองทุนหมู่บ้านสุขาวดีมีการจัดตั้งที่ค่อนข้างยาก
เนื่องจากประชากรภายในหมู่บ้านมีจำนวนมากและจำนวนเงิน 1 ด้านไม่เพียงพอกับความต้องการของ
สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หลังจากการจัดสรรเงินกู้ให้กับสมาชิกผู้ขอผู้บางรายประสบผลสำเร็จในการ
นำเงินไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้ และได้ชำระคืนเงินบางส่วน สำหรับผู้บางรายไม่ประสบ
ผลสำเร็จในการทำโครงการทำให้ผู้กู้ไม่สามารถนำเงินที่กู้ยืมมาชำระคืนกองทุนหมู่บ้านได้

กองทุนเงินด้านจะอยู่ได้หรือไม่ก็ต้องขึ้นอยู่กับผู้บริหารกองทุน คือ คณะกรรมการกองทุน
หมู่บ้านว่ามีประสิทธิภาพ มีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอย่างเป็นธรรม และโปร่งใสมากน้อย
เพียงใดการดำเนินงานเป็นการสนับสนุน และช่วยเหลือปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
มากกว่ายึดกฎระเบียบ เพื่อให้กองทุน 1 ด้านบาทมีประสิทธิภาพเพื่อประชาชนจริง ๆ

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544
ลายมือชื่อนักศึกษา _____
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____
ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา _____

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

ม.ปิ่น

(รองศาสตราจารย์ ดร.หนึ่ง เดียวรุ่ง)

กรรมการสอบ

พ.ศ. กอเส่งมา วิชาโคง

(พ.ศ. กอเส่งมา วิชาโคง)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการ และการประเมินโครงการ

จพ

()

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

- 9 ต.ค. 254๖

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- รองศาสตราจารย์ ดร.หนึ่ง เตียอำรุง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- ศาสตราจารย์ ดร.นันทกร บุญเกิด อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพ และคณาจารย์ประจำสาขาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี สุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- พัฒนาการ, พัฒนาการชุมชนอำเภอ และองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่ และการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
- โรงพยาบาลสูงเนิน ที่ให้ข้อมูลด้านสาธารณสุข
- นายอำเภอ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูล, และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณที่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

อภา โทณสูงเนิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
หน้าอนุมติ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	4
บทที่ 2 ปรัชญาวัฒนธรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	5
2. ระเบียบต่าง ๆ	6
3. แบบติดตามคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
5. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	14
6. หลักการประเมิน โครงการแบบชีพท์โมเดล	15
7. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	16
8. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ	17
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	18
2. รูปแบบการประเมิน	18
3. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล	19
4. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา	21
5. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา	21

	หน้า
6. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	26
7. เก็บรวบรวมข้อมูล	28
8. วิเคราะห์ข้อมูล	29
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	31
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	32
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	36
3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ดูแล	41
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	41
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	44
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	44
2. วิธีการดำเนินการ	44
3. ผลการดำเนินการ	45
4. อภิปรายผล	45
5. ข้อเสนอแนะ	47
บรรณานุกรม	49
ภาคผนวก ก แบบรายงาน 1-12	51
ภาคผนวก ข ระเบียบต่าง ๆ	105

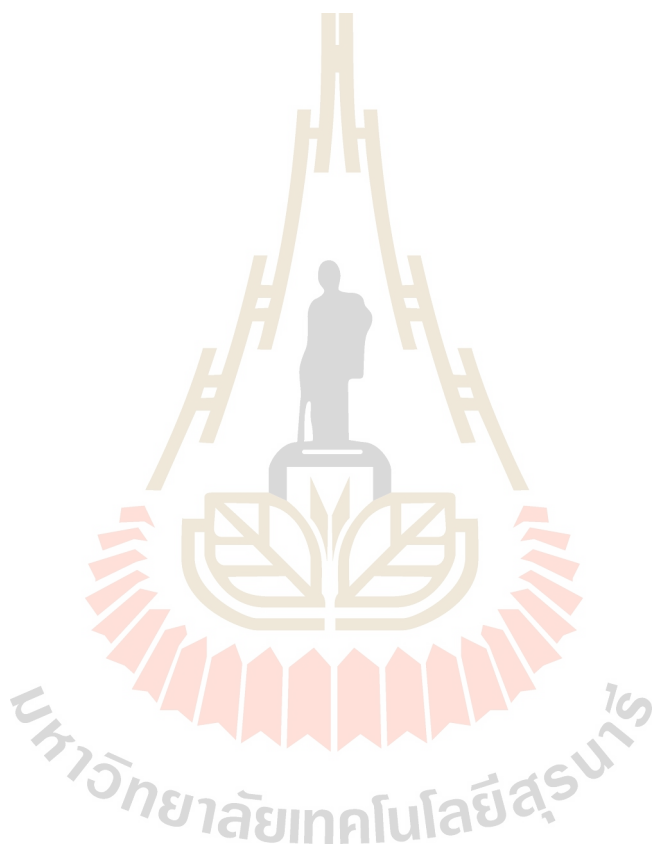
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร	33
2	จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ	34

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจสืบเนื่องมาจากการมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยี วัสดุคิบั และทุนจากต่างประเทศแทบทั้งสิ้น ทำให้ฐานทางเศรษฐกิจของประเทศอ่อนแอ ประกอบกับเราขอรับระบบการค้าเสรีซึ่งต้องอาศัยความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจเข้าต่อสู้ จึงทำให้ประเทศของเราพ่ายแพ้บนเวทีเศรษฐกิจโลกอย่างง่ายคผลของวิกฤติเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมากระทบถึงสังคมและขยายกว้างขึ้นเรื่อย ๆ เริ่มต้นจากสังคมของคนที่ย่ำรวย ขยายสู่ชนชั้นกลาง และแผ่ข้านถึงสังคมระดับรากหญ้าทั้งโดยตรง และโดยอ้อมอย่างรวดเร็ว และทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยสังเกตได้จากปัญหาการว่างงาน ปัญหาสุขภาพจิต เป็นต้น ขณะเดียวกันกระแสประชาธิปไตย และการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ยังผลให้เกิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างฉับพลัน ในขณะที่ประชาชนยังขาดความพร้อมหลายประการ จำเป็นต้องเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในอุดมการณ์ และวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยแก่พี่น้องประชาชนทั่วประเทศ¹

รัฐบาลซึ่งมี พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีได้เล็งเห็นปัญหาความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญ รัฐบาลจึงมีนโยบายให้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้าง และการพัฒนาความคิดริเริ่มการแก้ไขปัญหา โดยรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท โดยมอบหมายให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองบริหารจัดการเงินกองทุนเอง และมีการตั้งคณะกรรมการสนับสนุนติดตามการดำเนินการของกองทุน

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จากจำนวนกองทุน 71,364 หมู่บ้านและ 3,517 ชุมชนเมือง รวมมีจำนวน 74,881 กองทุน รัฐบาลได้ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาททั่วประเทศ เพื่อให้ท้องถิ่นเสริมสร้าง และพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

¹ มติชนรายวัน. 4 มกราคม 2545. หน้า 18.

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านสุขาวดี ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยการอนุมัติให้จัดตั้งกองทุน และได้รับการจัดสรรเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านเรียบร้อยแล้วได้จัดตั้งกองทุนขึ้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2544 ได้รับอนุมัติเงิน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2544 เพื่อให้โครงการเกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ โดยให้บัณฑิตเข้ามาศึกษาในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นั้น ๆ เพื่อทำหน้าที่ประเมินและส่งเสริมการดำเนินงานกองทุนดังกล่าวในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีความยั่งยืน ทั้งนี้ให้มีการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับกองทุน โดยมีกองทุนหมู่บ้านเป็นหน่วยสนับสนุน และประสานงานตลอดจนสร้างกระบวนการทำงานแบบมีบูรณาการในการวางแผนพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นตนเอง และทำการเขียนรายงานผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในลักษณะการประเมินในรูปของ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ ตลอดจนจุดเด่น และจุดด้อยที่ควรนำมาปรับปรุงของแต่ละกองทุน และเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถของนักศึกษาในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อทราบสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
 - 1.1 ความสามารถในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน
 - 1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
2. เพื่อทราบการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน
3. เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและด้านลบของการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน
4. เพื่อค้นหาความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

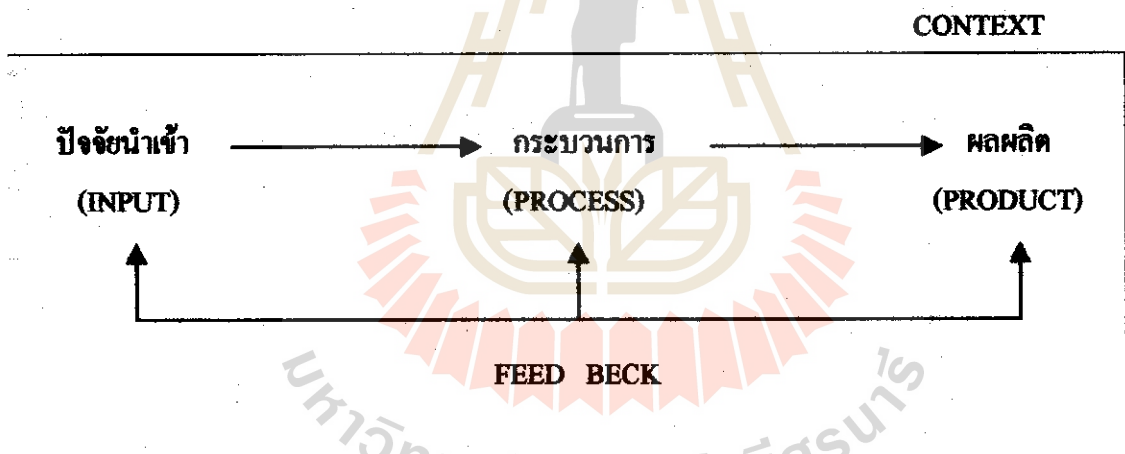
กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกรอบความคิดทฤษฎีที่เรียกว่า “จิปป์โมเดล” (CIPP MODEL) ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ และการประเมินโครงการจิปป์โมเดลเป็นแนวคิดและรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) เป็นการประเมิน

กระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อนำมาใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ โดยแยกเป็นประเด็นที่จะประเมินดังนี้

1. สถานะแวดล้อม / บริบท (Context : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการตามประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ
2. ปัจจัยเบื้องต้น (Input : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของความพร้อมของทรัพยากร รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการดำเนินการโครงการ
3. กระบวนการ (Process : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่อง อุปสรรคของการดำเนินงาน ที่จะใช้ข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. ผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ และพิจารณาในการจัดตั้ง การปรับเปลี่ยน โครงการ ผลสำเร็จของโครงการ

องค์ประกอบของระบบภายในกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซีพีโมเดล” มีส่วนประกอบดังนี้

ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้าน

วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 ศึกษาให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน
- ขั้นที่ 2 ศึกษาข้อมูลในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน
- ขั้นที่ 3 ศึกษาข้อเท็จจริงโดยใช้ซีพีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน
- ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายซึ่งจำแนกแหล่งข้อมูลมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปผลไว้แล้ว

ขั้นที่ 5 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และประมวลผลพร้อมแจกแจงรายละเอียดของผลการทรววิเคราะห์และประมวลผลให้อยู่ในรูปแบบง่าย ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกทำความเข้าใจ และนำมาใช้ในการประเมินโครงการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลที่ได้จากการศึกษาในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน

1. ได้ทราบถึงสภาพการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน
2. ได้ทราบการบริหารจัดการเงินของกองทุนหมู่บ้าน
3. ได้ทราบและมีความเข้าใจในปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและที่ขัดขวางการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
4. ได้ทราบถึงความเข้มแข็งของการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและความสำเร็จในการพัฒนาระดับหมู่บ้าน

บทที่ 2

ปรัทัศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และหลักวิชาต่าง ๆ ซึ่งได้ประมวลจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงว่าหลักวิชาทางด้านเนื้อหาสาระ และหลักวิชาด้านเทคนิค การประเมินที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้มีความชัดเจน ถูกต้องและมีความสมเหตุสมผลในทางวิชาการซึ่งเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินดังกล่าวมีอยู่ 8 ด้าน คือ 1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ 2. ระเบียบต่าง ๆ 3. แบบคิดตามคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน 5. การพิจารณาเงินกู้สำหรับ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 6. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบ ริพท์โมเดล 7. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 8. เอกสารหลัก วิชาอื่น ๆ

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อเป็นการเสริมสร้าง กระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการศึกษา การสร้าง และพัฒนาความคิด ริเริ่ม และการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อม เสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบบริหารจัดการเงิน กองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะประสบผลสำเร็จได้หากมีสิ่งเหล่านี้อยู่ในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

1. ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองมีความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
2. มีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของกองทุน ร่วมกันบริหารจัดการตลอดจนร่วมสร้าง กองทุนไปสู่ความยั่งยืน

3. มีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งการเรียนรู้ การคิด การทำกิจกรรมร่วมกัน
ในลักษณะเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. การติดตามตรวจสอบการดำเนินการและประเมินผล

1.3 วัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียน การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบต่าง ๆ

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบด้วย 2 หมวด คือ

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประเด็นที่สำคัญ

- ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ.

- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี การพ้นจากตำแหน่ง
ความวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

- การประชุมคณะกรรมการ

- อำนาจหน้าที่คณะกรรมการ

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประเด็นที่สำคัญ

- ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนัก
ข้าราชการนายกรัชมุนตรี

- อำนวยการหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและ
บริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 9 หมวดคือ

หมวด 1 ชื่อความทั่วไป

- ระเบียบและความหมายของกองทุนและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- วัตถุประสงค์การดำเนินการ

- เงินและทรัพย์สินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- การจัดสรรเงินและการอนุมัติเงินของคณะกรรมการกองทุนและชุมชนเมือง

หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- ให้มีคณะกรรมการสนับสนุน

- อำนวยการหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุน

หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุน และติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

และชุมชนเมือง

- ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

- อำนวยการหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- การคัดเลือกคณะกรรมการ

- คุณสมบัติกรรมการกองทุน

- อำนวยการหน้าที่คณะกรรมการกองทุน

- การดำรงตำแหน่งกรรมการกองทุน

- การประชุม

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน

- เงินและทรัพย์สินกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

- คุณสมบัติของสมาชิก

- สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- การกู้ยืมเงิน
- การอนุมัติเงินกู้ การทำสัญญา
- การทำหลักประกัน
- การชำระคืนเงิน

หมวด 8 การทำบัญชีกองทุนและตรวจสอบภายใน

- การจัดทำบัญชีกองทุน และตรวจสอบภายใน

หมวด 9 บทเฉพาะกาล

- การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง¹

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสุชาวดีมีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง

กองทุนหมู่บ้านสุชาวดี ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 123 หมู่ที่ 8 ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน

จังหวัดนครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์ การจัดตั้ง “กองทุนหมู่บ้านสุชาวดี” มีดังต่อไปนี้

- 2.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- 2.2 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ให้แก่สมาชิก
- 2.3 เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิก
- 2.4 เพื่อลดปัญหาความยากจนของสมาชิก
- 2.5 เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในยามฉุกเฉิน
- 2.6 เพื่อให้บริการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแก่สมาชิก
- 2.7 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีความสามัคคี

3. แหล่งที่มาของกองทุน

- 3.1 เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 3.2 เงินค่าธรรมเนียม เงินค่าหุ้น เงินฝากตั้งจะสะสม
- 3.3 เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค โดยไม่มีภาระคิดค้นใด ๆ
- 3.4 เงินสมทบจากกลุ่ม หรือองค์กรอื่น ๆ

¹ ภาคผนวก ข

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- 4.1 เป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในหมู่บ้านสุชาวดี หมู่ที่ 8 เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน
- 4.2 เป็นผู้ที่มีอุปนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ
- 4.3 เป็นผู้ที่มีพร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน
- 4.4 อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- 4.5 ชำระเงินค่าธรรมเนียม เงินค่าหุ้น และเงินฝากตั้งจะ
- 4.6 เป็นผู้ที่มีคณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

5.1 ผู้มีคุณสมบัติตามข้อ 4 และยื่นคำขอสมัครต่อคณะกรรมการกองทุน โดยมีกรรมการรับรองอย่างน้อยสองคน และต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- 6.1 ตาย
- 6.2 ลาออก
- 6.3 เป็นคนวิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลตั้งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

7. สิทธิของสมาชิก

- 7.1 ได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎข้อบังคับของกองทุน
- 7.2 เข้าประชุมเสนอความคิดเห็นรับรองข้อเสนอ อภิปรายสนับสนุน หรือคัดค้าน
- 7.3 รับเลือกตั้งเป็นกรรมการกองทุน
- 7.4 มีสิทธิขอกู้เงิน

8. หน้าที่ของสมาชิก

- 8.1 ชำระค่าธรรมเนียม ค่าหุ้น และเงินฝากตั้งจะสะสมตามระเบียบข้อบังคับ
- 8.2 ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน

9. คณะกรรมการกองทุน

สมาชิกจะพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ ความชำนาญ เพื่อเป็นคณะกรรมการกองทุนจำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วย

10. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน

คุณสมบัติเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

11. ที่ปรึกษา

ที่ปรึกษและผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการกองทุน จำนวนตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นชอบ

12. วาระการดำรงตำแหน่ง

คณะกรรมการกองทุน อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสองปี และเมื่อครบหนึ่งปี ต้องจับออกจำนวนกึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการ และเลือกตั้งใหม่ กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งได้ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน เว้นหนึ่งปีก็สามารถรับตำแหน่งได้อีกการ

13. การพ้นตำแหน่งของกรรมการ

13.1 ตาย

13.2 ลาออก โดยยื่นใบลาออกต่อประธานกรรมการ

13.3 ขาดคุณสมบัติตามกฎหมายข้อบังคับ

13.4 ที่ประชุมใหญ่ลงมติไม่ไว้วางใจ

14. หน้าที่ของคณะกรรมการ

14.1 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน

14.1.1 บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์

ของเงินกองทุน

14.1.2 ออกกฎระเบียบข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน

14.1.3 รับสมัครสมาชิก และจัดทำทะเบียนสมาชิก

14.1.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด หรือมอบหมาย

พิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษา

15. การประชุมคณะกรรมการ

15.1 การประชุมคณะกรรมการกองทุน

15.1.1 คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง หรือเมื่อคณะกรรมการเกินกึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดร้องขอ โดยมีเหตุผลสมควร

15.1.2 คณะกรรมการกองทุนต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงจะครบองค์ประชุม

15.2 การวินิจฉัยชี้ขาดในที่ประชุม

ให้ถือเสียงข้างมากและกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงในการลงคะแนนได้หนึ่งเสียง ในกรณีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มได้อีกหนึ่งเสียง เป็นเสียงชี้ขาด

16. ประเภทของการกู้ยืม

16.1 การพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน การสร้าง และการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย

16.2 บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน

17. การอนุมัติเงินกู้

สมาชิกที่มีประสงค์จะขอกู้จะต้องจัดทำโครงการ เพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกอง
ในระบุนวัตกรรมส่งเสริมเงินกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

18. ลักษณะ โครงการ

18.1 สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินตามข้อ 16.1 ต้องมีคุณสมบัติ คือเป็นโครงการที่
สอดคล้องกับแผนการ ได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดว่ามีความคุ้มค่าต่อการ
ลงทุน คณะกรรมการสามารถตรวจสอบได้

18.2 สำหรับเงินกู้ประเภท 16.2 กู้ได้ไม่เกิน 3,000 บาท ในระยะเวลาไม่เกิน
วัน

19. การทำสัญญา

การทำสัญญาเงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุน
แบบและเงิน ใจที่กำหนดว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

20. หลักประกันเงินกู้

20.1 จำนวนเงินไม่เกิน 5,000 บาท ใช้สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านเป็นผู้ค้ำ
ประกัน 2 คน

20.2 จำนวนเงินตั้งแต่ 5,001 บาท แต่ไม่เกิน 20,000 บาท ให้สมาชิกกองทุน
หมู่บ้าน เป็นผู้ค้ำประกันจำนวน 3 คน ตามดุลพินิจของคณะกรรมการ

21. การชำระคืนเงินกู้

21.1 เงินกู้ประเภท 16.1 ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายเดือนภายในระยะ
เวลา 1 ปี ตามแต่ดุลพินิจของคณะกรรมการ

21.2 เงินกู้ประเภท 16.2 เงินกู้ถูกเงินต้องนำส่งภายใน 60 วัน นับจากวันขอกู้
ถ้าไม่สามารถส่งคืนได้ ให้ทำเป็นสัญญาผู้ประเภท 16.1

21.3 ในกรณีสมาชิกไม่สามารถชำระเงินกู้ตามสัญญาเงินกู้ ต้องเสียค่าปรับในอัตรา
ร้อยละ 12 บาทต่อปี

22. อัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 8 บาท/ปี หรือ ร้อยละ 0.67 บาท/เดือน

23. การจัดสรรกำไรสุทธิ

ปันผลคืนแก่สมาชิก เงินประกันความเสี่ยง การดำเนินงาน เพื่อสวัสดิการและ
สังคม เงินตอบแทนคณะกรรมการ และอื่น ๆ

24. การจัดทำบัญชี

24.1 กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝาก และบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบ 1 ครั้ง และตีพิมพ์ประกาศอย่างเปิดเผย ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกรับทราบ

25. การตรวจสอบ

25.1 คณะกรรมการกองทุนจะตรวจสอบบัญชีของกองทุน

25.2 คณะกรรมการผู้มีอำนาจในการอนุมัติส่งจ่ายเงินและเปิดบัญชี

26. การจัดการประชุม

26.1 การประชุมใหญ่

26.2 การประชุมใหญ่สามัญประจำปี

26.3 การประชุมใหญ่วิสามัญ

26.3 การประชุมด่วน

26.4 การประชุมสามัญประจำปี และการประชุมใหญ่วิสามัญ

26.5 มติที่ประชุมใหญ่

27. บทเฉพาะกาล

27.1 บรรดาประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับ และระเบียบต่าง ๆ

27.2 ภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่ใช้กฎระเบียบข้อบังคับฉบับนี้ ให้คณะกรรมการ

กองทุนประเมินการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ¹

แบบติดตามคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การติดตามการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 กล่าวว่

1. การเลือกคณะกรรมการกองทุนให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอให้คำปรึกษาแนะนำ และสนับสนุนให้การเลือกสรรดำเนิน ไปด้วยความ โปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม
2. ต้องมีครัวเรือนจำนวน ไม่น้อยกว่าสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
3. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการว่า
การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ดังนี้
กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

1. เป็นผู้มิใช่อยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อย
สองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุถึงสิบแปดปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน
ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายทางการเงิน ตลอดจนยืนยันในการ
ครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความ
ผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดเฝ้าระวังการกำหนดโทษหรือการลงโทษ
ในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน และความผิด
ตามกฎหมาย
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้าย
แรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงินจาก
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
เมื่อได้ขึ้นทะเบียนแล้วคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านได้ประเมินความ
พร้อมในด้านต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง กองทุนหมู่บ้านและชุม
ชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
3. ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการ
4. ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
5. การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
6. การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
7. การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง พ.ศ.2544 หมวดการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกจะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้ โดยระบุวัตถุประสงค์ในการ ขอกู้ยืมอย่างชัดเจน
2. ขึ้นคำขอกู้ต่อคณะกรรมการกองทุน ความหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
3. คณะกรรมการมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท หากเงินกู้อย่างใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ให้สมาชิกเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่การอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท
4. คณะกรรมการอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคล หรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กองทุนกำหนด
5. คณะกรรมการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
6. การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้
7. ในกรณีผู้กู้ผิดสัญญา ไม่ชำระเงินคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาผู้กู้ยืมเงิน
8. กรณีผู้กู้มิได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญา และเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

กรณีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนหมู่บ้านสุขาวดี มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณา ดังนี้

1. สมาชิกที่มีประสงค์จะขอกู้จะต้องจัดทำโครงการ เพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการ โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินให้อย่างชัดเจน
2. สมาชิกยื่นขอกู้เงินต้องมีคุณสมบัติคือ เป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง มีแผนเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็น ได้ชัดว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน
3. เงินกู้ถูกเงินและความจำเป็นเร่งด่วนกู้ได้ไม่เกิน 3,000 บาท ในระยะเวลาไม่เกิน 1 วัน
4. เงินกู้สามารถกู้ได้ไม่เกินกว่า 20,000 บาท ถ้ากู้เกินต้องนำเข้าไปประชุมเพื่อให้ สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้ระบบนี้ต้องไม่เกิน 50,000 บาท
5. หลักประกันเงินกู้จำนวนเงินไม่เกิน 5,000 บาท ให้สมาชิกของกองทุนเป็นผู้ค้ำประกัน 2 คน ถ้าจำนวนเงินตั้งแต่ 5,001 บาท แต่ไม่เกิน 20,000 บาท ให้สมาชิกของกองทุนเป็นผู้ค้ำประกันจำนวน 3 คน ตามดุลยพินิจของคณะกรรมการ

หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล

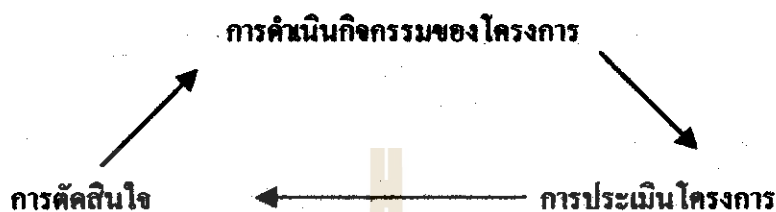
1. รูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล

จันเนียร์ สุขหลาย และคณะ ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบ ชีพท์โมเดล” ในหนังสือรวมบทความทางการประเมินโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, (บรรณาธิการ), 2544 : 221-234) ดังนี้

รูปแบบการประเมินนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินผลโครงการ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการประเมินความก้าวหน้าเพื่อชี้ จุดเด่น จุดด้อย เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมได้ทันทั่วทั้งที และมีการประเมินรวมสรุปหลังโครงการสิ้นสุดแล้ว เพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ แบบจำลองที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินของชีพท์

2. รูปแบบการประเมินแบบชีพท์ของสต๊าฟเฟอิมบี (Stufflebeam's CIPP Model) ได้สรุปแนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพท์โมเดล ในหนังสือคู่มือวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา, 2545 : 89-91 ดังนี้

ศัพท์เพิ่มบีม กล่าวว่า “ การประเมินเป็นกระบวนการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มี หมายเพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ โดยมีแนวความคิดพื้นฐาน คือ การดำเนิน มของโครงการ การประเมินโครงการ การตัดสินใจ

แผนภูมิความคิดพื้นฐานการประเมินของศัพท์เพิ่มบีม

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการ มีสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจากความร่วมมือของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จหรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับอนุมัติก็ตาม และได้รับการอนุมัติ จัดตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่าง ถิ่น โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิต ให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการ ประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดย กำหนดให้ ในโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะ มุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การ วิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาดรวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การ ประเมินผลและการพัฒนา ชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และให้ผู้ศึกษาได้นำไปช่วยเหลือส่งเสริม การพัฒนาติดตามประเมินผลวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุน รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่เป็นระบบและมี ประสิทธิภาพ และรู้ถึงการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน ผู้กู้เงินจากกองทุนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต และชุมชนเกิดความเข้มแข็ง โดยมีกลุ่มองค์กรเพิ่มขึ้น มีเครือข่ายการเรียนรู้ สามารถมีส่วนร่วมในการ พัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

กตสารหลักวิชาอื่น ๆ

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ,ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติมที่ 2) พ.ศ.2544
2. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
3. ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านสุชาติ ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัด นครราชสีมา
4. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมิน โครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
5. ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา (Evaluation for Development) หลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ และการประเมิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2545

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานประเมินโครงการ

วิธีการดำเนินงานประเมินโครงการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นการดำเนินงานประเมินความเป็นจริงที่ได้ระบุไว้แล้วในวัตถุประสงค์ มีวิธีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. แบบการประเมิน 2. ตัวชี้วัดแหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3. ตัวชี้วัดบริบทและที่ศึกษา 4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา 5. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ 6. เก็บรวบรวมข้อมูล 7.วิเคราะห์ข้อมูล

แบบการประเมิน

รูปแบบการประเมินเป็นกรอบแนวความคิดของประเด็นที่ประเมิน หรือ คำโครงร่างในลักษณะ เชื่อมโยงสัมพันธ์และต่อเนื่องอย่างเป็นระบบหรือเป็นสิ่งที่แสดงภาพรวมของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินการประเมินโครงการ

1.1 รูปแบบการประเมิน

1) ปฏิบัติการจริง โดยประเมินตามรายงานสภาพจริงเป็นการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่รับผิดชอบจริงหรือที่เรียกกันว่า "Authentic Evaluation"

2) รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินแบบ "ซิพพ์โมเดล" (CIPP MODEL : Context-Input-Process-Product) เป็นการจำลองซิพพ์โมเดลที่ระบุว่าประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

2.1 การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมพื้นฐานโดยทั่ว ๆ ไป โดยศึกษาสภาพแวดล้อมโดยรวมของหมู่บ้านและกองทุนหมู่บ้านว่ามีความเหมาะสมอย่างไรหรือมีการเปลี่ยนแปลงและจะได้นำมาปรับปรุง และทราบถึงปัญหาของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน

2.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของความพร้อมของทรัพยากรทุนทางสังคมที่มีอยู่แล้ว เป็นคั่งกำหนดในการดำเนินการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ศึกษานโยบาย เป้าหมาย และวิเคราะห์ศักยภาพด้านความเข้มแข็งของผู้นำ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อช่วยให้การดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จหรือไม่

2.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องที่จะให้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการของกองทุนในช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน บันทึกสภาวะเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็น

เช่น ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป อีกทั้งมีข้อมูลเสนอแนะองค์กรหรือผู้ที่ได้เงินกู้จากกองทุนหมู่บ้าน ให้สามารถนำเงินกู้มาดำเนินการพัฒนาอาชีพกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

2.4 การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ เช่น เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมืองกับวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ รวมทั้งพิจารณาถึงประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนต่าง ๆ ของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและเมืองเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อไป

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้นที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนในการดำเนินการของโครงการ
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ถัดเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล

2.1 ตัวชี้วัด

การกำหนดตัวชี้วัดของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบแนวความคิดทฤษฎี แบบชีพชีโมเดล (CIPP Model)

ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ ประกอบด้วย

2.1.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วย ระบบ A)

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2.1.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2.2 ตัวชี้วัดแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูลเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เป็น คน เอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ที่สามารถให้ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนดเพื่อใช้ตอบประเด็นคำถาม โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับประเด็นของโครงการ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของแต่ละตัวชี้วัด ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้และตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมีวิธีการเก็บที่หลากหลายที่นำมาพิจารณาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่

- 1) การสัมภาษณ์โดยใช้แบบรายงาน 1- แบบรายงาน 12
- 2) การศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
- 3) การจัดเวทีชาวบ้านและจัดกลุ่มเสวนาสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน
- 4) การประชุมกองทุนหมู่บ้าน
- 5) การสังเกต โดยเข้ามีส่วนร่วม
- 6) การสังเกต โดยไม่มีส่วนร่วม

หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลมาจัดทำให้เป็นระบบ ระเบียบให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จากนั้นนำมาเรียบเรียงเข้าหน่วยระบบของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบท เป็นตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่ง
ผู้เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านแบ่งเป็น 2 ระดับคือ

3.1 บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และ
อื่น ๆ ในแบบรายงาน 1

ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบได้ด้วยตัวแปร
ดังนี้

1. ความยากจนของประเทศ
2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
3. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
5. ความเดือนร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคน เรียกว่า ความล้มเหลวของ
ถิ่นชนบท
7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าต่างประเทศ

3.2 บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน สภาพป่า และหนองน้ำ
พื้ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน

ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วย

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
2. สภาพปัจจุบัน
3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน
4. ด้านวัฒนธรรม
5. ด้านสาธารณสุข

4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย
3. หน่วยระบบ C หน่วยบริบทของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B

กำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้
ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบด้วย

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
 - 2.2 เงิน 1 ล้านบาท
 - 2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน
 - 2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
 - 2.5 ผู้สมัครขอู้
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 3.1 การคัดเลือกผู้กู้
 - 3.2 การรับชำระหนี้
 - 3.3 การทำบัญชี
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - 4.1.1 จำนวนผู้กู้
 - 4.1.2 ยอดเงินให้กู้
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - 4.2.1 จำนวนผู้ที่ได้
 - 4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
 - 4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้
 - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)
 - 4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
 - 4.3.2 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
 - 4.3.3 ท้องถิ่นมีเครือข่ายทางการตลาด
 - 4.3.4 ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบด้วย

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับ
หน่วยระบบ A

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทเดียวกับ ตัวชี้วัดบริบทระดับ
หน่วยระบบ A

3.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้ดูแลครอบครัว

1.3.2 ทรัพย์สินของผู้ดูแลและเครือญาติ

1.3.3 หนี้สินของผู้ดูแล

1.3.4 อาชีพหลักของผู้ดูแล

1.3.5 รายได้ของครอบครัว

1.3.6 ประสบการณ์ในการดำเนินการ

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 เงินที่กู้มาได้

2.2 เงินอื่นๆ

2.3 เทคนิควิธีทำงาน

2.4 กำลังทำงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

3.1 การทำกิจการถูกวิธี

3.2 การหาตลาดที่ดี

3.3 การทำบัญชี

3.4 การวิเคราะห์ประเมิน

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่

4.1.1 รายได้เป็นเงิน

4.1.2 ผู้ดูแลได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่ต้องการ

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

4.2.1 ผู้ดูแลขยายกิจการ

4.2.2 ผู้ดูแลได้ทำการกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการได้ศึกษา

ค้นคว้า ด้วยตนเอง

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

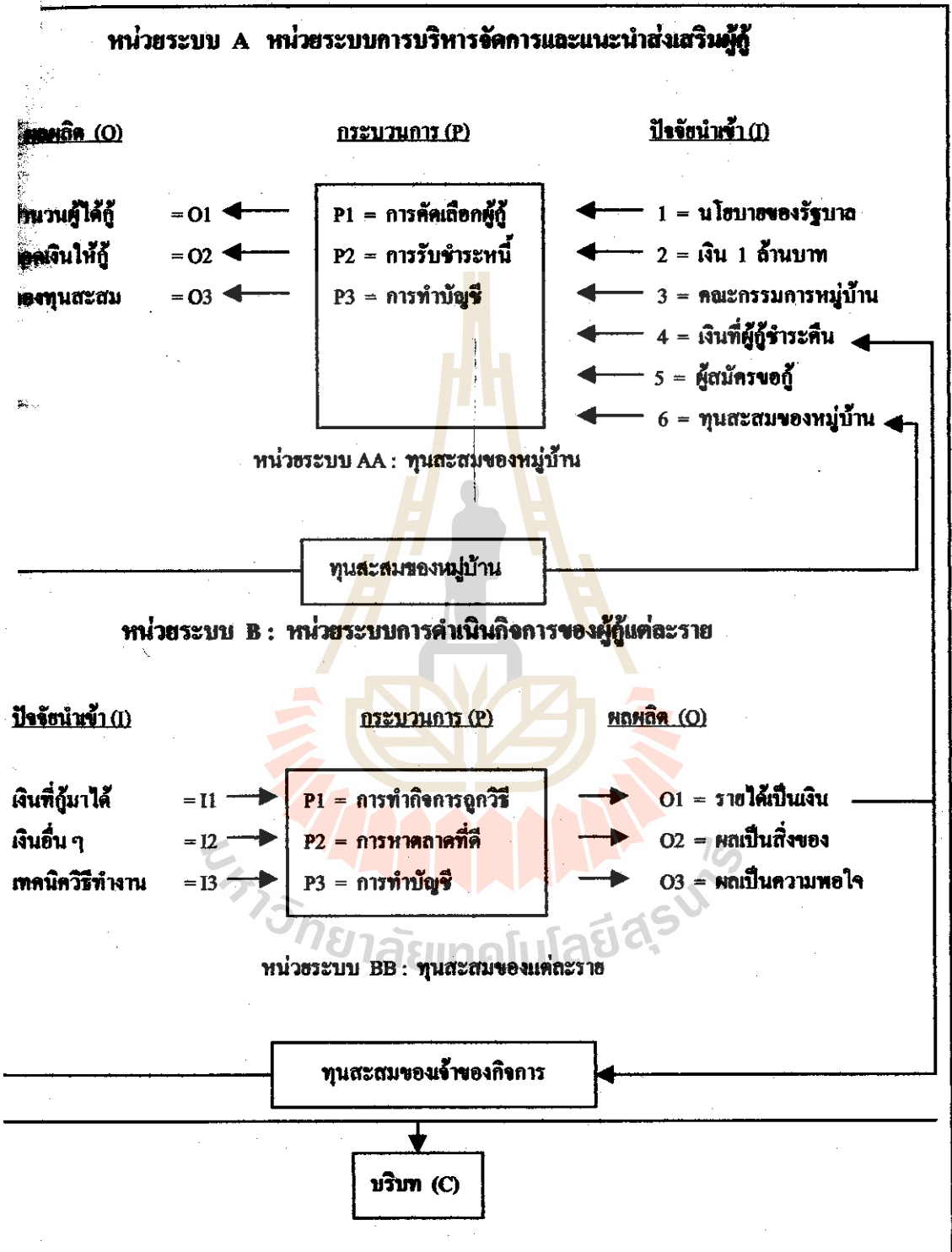
4.3.1 ผู้ที่มีการพึ่งตนเอง

4.3.2 ผู้ที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดการประเมินโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นับมีความเช่นปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้รายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยมากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ซอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

องค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ "จีพีไอโมเดล" ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

ระบบการทำงานของ โครงการกองทุนหมู่บ้าน

ที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 หน่วยงานต่าง ๆ และแบบเก็บข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกอง
 ทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้

1) แบบรายงาน	1	แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
2) แบบรายงาน	2	แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
3) แบบรายงาน	3	แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคนที่มียอดกองทุนหมู่บ้าน
4) แบบรายงาน	4	แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
5) แบบรายงาน	5	แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและ
6) แบบรายงาน	6	แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและ
7) แบบรายงาน	7	แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของ
ทัศนะของประชาชน
8) แบบรายงาน	8	โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
9) แบบรายงาน	9	แบบบันทึกการสัมภาษณ์
10) แบบรายงาน	10	แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
11) แบบรายงาน	11	แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี
12) แบบรายงาน	12	การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการประเมิน โครงการสามารถจำแนกเครื่องมือที่ใช้ใน
 ประเมิน ได้ดังนี้

5.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้แบบสอบถามเป็น
 การข้อคำถามที่ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ได้ตอบคำถามเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการซึ่งอาจเป็นคำถามที่เกี่ยวกับ
 ใจจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก แบบสอบถามต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุน หมู่บ้าน
 ชุมชนเมืองมีดังนี้

5.1.1 แบบรายงาน 1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน

5.1.2 แบบรายงาน 3 แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคน ที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน

และชุมชนเมือง

5.1.3 แบบรายงาน 4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน

5.1.4 แบบรายงาน 5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และ

5.1.5 แบบรายงาน 6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน และ

5.1.6 แบบรายงาน 7 แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของ
ระของประชาชน

5.1.7 แบบรายงาน 8 โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

5.1.8 แบบรายงาน 9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์

5.1.9 แบบรายงาน 11 แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี

แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
หรือจากกลุ่มเป้าหมายที่อ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือไม่ได้ และใช้เวลาในการเก็บ
ข้อมูลค่อนข้างมากเพราะต้องใช้เวลาเก็บแต่ละสนทนาค่อนข้างนานแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น

5.2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ได้
คำถามไว้อย่างชัดเจนตามลำดับในประเด็นที่ต้องการคำตอบ โดยใช้แบบรายงานในการ
คือ

5.2.1.1 แบบรายงาน 3 แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกอง
ทุนและชุมชนเมือง

5.2.1.2 แบบรายงาน 6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมือง

5.2.1.3 แบบรายงาน 7 แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความ
ของชุมชนในทัศนะของประชาชน

5.2.1.4 แบบรายงาน 9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์

5.2.1.5 แบบรายงาน 10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน

5.2.1.6 แบบรายงาน 11 แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี

5.2.2 แบบสอบถามแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์
กำหนดคำถามไว้แน่นอนที่สามารถเปลี่ยนแปลงคำถามได้ตามสถานการณ์ แต่จะต้องมีประเด็น
หรือต้องสนใจจุดประสงค์ที่ต้องการ

5.3 แบบสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการสังเกตพฤติกรรม
หรือกิจกรรมของบุคคลจากกลุ่มเป้าหมายแบบรู้ตัวและไม่รู้ตัว โดยจะต้องมีการบันทึกข้อมูลทันทีที่สังเกต
การนั้น การสังเกตสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภทคือ

5.3.1 แบบสังเกตที่มีโครงสร้าง (Structured Observation Form) เป็นแบบสังเกตที่แบบมีการตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปใช้ ซึ่งผู้สังเกตจะนำไปใช้เป็นคู่มือในการสังเกตที่กำหนด จำนวนได้เป็น 2 แบบ คือ

5.3.1.1 แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นแบบสังเกตที่ต้องการใช้ตรวจพบว่ามีหรือไม่มี การเกิดพฤติกรรมที่ครั้งใช้ แบบรายงานที่ใช้ แบบรายงาน 2 แบบเก็บข้อมูลความเข้มแข็งของชุมชน

5.3.1.2 แบบประเมินค่า (Rating Scale) เป็นแบบสังเกตที่ผู้ประเมินใช้ในการประเมินที่สังเกต โดยการกำหนดเกณฑ์ที่ประเมินไว้ล่วงหน้าเช่น มาก ปานกลาง น้อย แบบรายงาน 2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

2) แบบสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Observation Form) เป็นแบบสังเกตที่ประเด็นหลักที่สังเกต โดยไม่มีรายละเอียด ต้องใช้ความสามารถในการสังเกตและบันทึกข้อมูลเมื่อครบรอบ แบบรายงานที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ

5.3.2.1 แบบรายงาน 5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและ

5.3.2.2 แบบรายงาน 6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและ

การเก็บข้อมูลจากข้อเท็จจริงที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากกลุ่มเป้าหมายหรือเอกสารหลัก เพื่อนำมาใช้ในการตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการประเมิน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จำนวนได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นตัวเลขอย่างชัดเจน ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติได้หลากหลายวิธี เช่น รายได้ของชาวบ้าน สมาชิกในครอบครัว ฯลฯ
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ที่เป็นการบรรยายความ กับความคิดเห็น เจตคติ ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่แตกต่างจากข้อมูลเชิงปริมาณโดยการนำข้อมูลวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ อาทิ การวิเคราะห์คุณลักษณะ การวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลประเภทนี้ นำ ความเข้าใจของชาวบ้านเกี่ยวกับกองทุน ทศนคคที่มีต่อกองทุน การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านหลัง กองทุนหมู่บ้านฯ ได้เข้าสู่หมู่บ้านฯ

เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนเริ่มต้น ตั้งแต่การระบุประเด็นที่ต้องการ การการจัดลำดับข้อมูลอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอนและมีการไหลของประเด็นที่ต้องการประเมิน ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้มีทั้งในเชิงปริมาณที่เป็นตัวเลข และที่เป็นการบรรยายลักษณะของข้อมูลในรูปแบบของข้อความ¹

ประเภทข้อมูล

ในกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดกระทำให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อสะดวกและง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความ และสรุปความ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทข้อมูล แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์โดยการเลือกให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ระดับของข้อมูลเป็นต้นแล้วนำข้อมูลนั้นมาคำนวณการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทคือ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลข โดยใช้ค่าสถิติ เพื่อที่จะนำค่าสถิติไปใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการ การนำข้อมูลที่ได้เก็บข้อมูลมาหาค่าทางสถิติ โดยค่าสถิติที่ได้นำมาใช้ดังนี้

1.1 การแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นค่าสถิติที่แสดงจำนวนในลักษณะของความถี่ที่เกิดขึ้นในแต่ละสถานการณ์ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกันอย่างง่าย ๆ เช่น นำข้อมูลจากการสำรวจบ้าน เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเพศของชาวบ้านที่ไปเก็บข้อมูลก็นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ ชายเท่าไร หญิงเท่าไร

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) เป็นการหาสถิติพื้นฐานที่นำมาเปรียบเทียบกัน ที่แสดงว่า หมายถึง คิดเป็นเท่าไรโดยอาศัยฐานข้อมูลเท่ากับ 100 หน่วย มีสูตรการคิดคำนวณ ดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มเป้าหมาย}}{\text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}} \times 100$$

ค่าร้อยละในการเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บจากการสัมภาษณ์ในแบบรายงาน 9 และนำมาใช้ข้อมูลคำนวณหาค่าร้อยละแล้วใช้เก็บในแบบรายงาน 2

นักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับปริญญาตรี กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา
ทบวงมหาวิทยาลัย. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. 2545. หน้า 96-100.

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของ
ที่เขียนบรรยายความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้แล้วสรุปผลโดยการประมวลความคิดเห็นเป็น
ที่จะนำไปใช้อธิบายในประเด็นที่ต้องการ ขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. วิเคราะห์ข้อมูลและแจกแจงประเด็นที่ต้องการประเมินเป็นประเด็นย่อย ๆ
2. จัดกลุ่ม จำแนกประเภทของสิ่งที่เกี่ยวข้องตามเกณฑ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
3. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเชิงคุณภาพ
4. วิเคราะห์สาเหตุและการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ในการดำเนินการของโครงการ

ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

เศรษฐกิจไทยมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และสูงกว่าอัตราเฉลี่ย (ของไทยเฉลี่ยร้อยละ 6.7 ของโลกเฉลี่ยร้อยละ 4) ในช่วงปีทศวรรษของแผนพัฒนา แต่การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยกลับเหือดงอมากขึ้น

เศรษฐกิจที่เติบโตสูงในช่วงแผนพัฒนาฯ ทั้งแปลฉบับ ทำให้รายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้น รายได้เพิ่มขึ้นได้กระจายไปสู่คนทุกระดับและส่งผลให้อัตราส่วนความยากจนสัมบูรณ์ของประเทศลดลง จากร้อยละ 57 ในปี 2505/2506 เหลือเพียงร้อยละ 11.2 ในปี 2539 (แม้วิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ได้ทำให้อัตราส่วนความยากจนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีก)

ฉะนั้น รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากผลพวงของการพัฒนาเศรษฐกิจตลอดทศวรรษ กลับมีกระจายอย่างไม่เท่าเทียมกัน โดยกลุ่มผู้มีรายได้สูงได้เพิ่มมากกว่ากลุ่มผู้มีรายได้ต่ำ หากพิจารณาการขยายรายได้ในระดับบุคคลหรือครัวเรือน กลุ่มประชากรร้อยละ 20 ที่มีรายได้ต่ำสุด เคยมีส่วนแบ่งได้ร้อยละ 6 ของรายได้รวมในปี 2518/2519 ปัจจุบันส่วนแบ่งรายได้ลดลงเหลือร้อยละ 3.9 ขณะที่ประชากรร้อยละ 20 ที่มีรายได้สูงสุดมีส่วนแบ่งรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 49.2 เป็นร้อยละ 57.8 รายได้รวม ช่องว่างระหว่างกลุ่มคนจนสุดกับกลุ่มคนรวยสุดเพิ่มขึ้นจาก 8.1 เท่า ในปี 2518-2519 14.9 เท่าในปี 2543 แต่หากแบ่งกลุ่มประชากรให้เล็กลงเหลือร้อยละ 10 ในแต่ละกลุ่มจะพบว่า เหลือมูลค่าของรายได้ระหว่างกลุ่มคนจนสุดและกลุ่มคนรวยสุดสูงถึง 27 เท่าในปี 2543¹

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการส่งเสริมโดยยึดกรอบแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา แผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมและนโยบายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ทิศทางและแนวคิดในการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการพัฒนาและส่งเสริม SMEs ต้องสามารถแก้ไขปัญหาเร่งโครงสร้าง อันได้แก่ การขาดเทคโนโลยี

รศ.ดร.ปราณี ทินกร. 2545. ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้. เส้นทางเศรษฐกิจ. 12-18 สิงหาคม

สามารถในการจัดการสมัยใหม่ สินค้าคือคุณภาพ ขาดทรัพยากรที่มีคุณภาพ และตรงความต้องการกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ อุปสรรคในการเข้าถึงแหล่ง เป็นต้นในขณะที่ช่วงกันปัจจัยแวดล้อมประกอบธุรกิจของ SMEs ได้เปลี่ยนไปและยังคงเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลจากการพัฒนาการค้าและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งทำให้ต้นทุนการสื่อสารและการลดสินค้าลดลงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนปัจจัยที่กำหนดขีดความสามารถในการแข่งขัน ได้เปลี่ยนจากทรัพยากร ธรรมชาติภายในประเทศและแรงงานที่มีค่าแรงต่ำ ไปสู่การแข่งขันเชิงคุณภาพ การนำสินค้ารูปแบบใหม่ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความสามารถในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร ทำให้ SMEs จะมุ่งตลาดภายในประเทศหรือตลาดต่างประเทศ หรือตลาดต่างประเทศ ต่างก็จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพระดับมาตรฐานสากล และยกระดับผลิตภาพให้ทัดเทียมคู่แข่งกัน รวมทั้งมีความพร้อมเชิงธุรกิจในลักษณะที่เป็นนานาชาติมากขึ้น¹

1.1.3 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

โลกาภิวัตน์หรือทุนนิยม เป็นการขยายตัวทางสังคมที่มีอำนาจเหนือพรมแดนในประเทศบริษัทใหญ่ขยายตัวผูกขาดและครอบงำวิถีชีวิตของคนทั้งโลกอำนาจรัฐแต่ละประเทศถูกทำลายสภาพเป็นเพียงตัวอื่นของการขยายตัวของทุนข้ามชาติ ระบบเศรษฐกิจล้มคมถูกทำให้เป็นเพียงรองรับการค้าเสรี ธรรมชาตินิเวศวิทยาถูกแปรรูปกลายเป็นสินค้าที่ตอบสนองให้กับกลุ่มผู้มีอำนาจเศรษฐกิจสังคม และศีลธรรม ถูกนำมาค้าขายและใช้เป็นเครื่องมือการบริโภค

ไม่ว่าที่ยุคสมัยของประเทศไทย ถ้วนแล้วแต่คำร้องอยู่ในกรอบภายใต้อำนาจของทุนข้ามชาติ การปฏิรูปทางการเมืองมีความหมายเพียงแต่การสะสมทุน โดยชอบธรรมอย่างเปิดเผยและใส การเลือกตั้งเป็นเพียงเวทีการแข่งขันของกลุ่มผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจสังคมที่แข่งขันกันเข้ามารับนิยมครอบโลกเท่านั้น²

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน

สมัยก่อนหมู่บ้านเป็นป่าไม้ถาวรมีประชากรอาศัยอยู่จำนวนน้อยและมีผู้เข้ามาอาศัย โดยการขุดดินเพื่อนำไปถมที่ดินของตนเองจนทำให้บริเวณที่ขุดกลายเป็นบ่อน้ำจืด ผู้ที่อาศัยอยู่ในนั้นมีมีความสุขที่มีน้ำไว้อุปโภค บริโภค ได้ตลอดทั้งปี จึงได้เรียกบ่อน้ำนี้ว่า “บ่อน้ำสุชาวดี” หากนั้นได้มีโรงงานอุตสาหกรรมมาก่อตั้งขึ้นบริเวณนี้จึงมีประชากรมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และสุชาวดีได้เป็นแหล่งน้ำใช้ให้กับผู้มาอาศัยอยู่บริเวณนี้จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “หมู่บ้านสุชาวดี”

ภยศ พฤชเกษมสุข. องค์การมหาชนบรรณการแรงงาน. เส้นทางเศรษฐกิจ. 12-18 สิงหาคม 2545.

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

สมัยก่อนประชากรในหมู่บ้านมีจำนวนไม่มากนักแต่ปัจจุบันมีการขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่ง ทำให้มีการอพยพจากแหล่งที่อยู่อื่นเข้ามาอาศัยอยู่ภายในเป็นจำนวนมาก ทำให้การขยายตัวของประชากรเพิ่มขึ้นมาก

1.2.2.1 ลักษณะประชากร

หมู่บ้านสุชาติ มีจำนวนประชากร 3,783 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 60 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18-50 ปี

ที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน
เพศ	
ชาย	1,818 คน
หญิง	1,965 คน
อายุ	
1 วัน - 3 ปีเต็ม	93 คน
ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	131 คน
ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	335 คน
ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	189 คน
ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	295 คน
ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	2,180 คน
ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	296 คน
ปี 1 วันขึ้นไป	274 คน
ประกอบอาชีพ	
- ทำนา	15 ครอบครัว
- ค้าขาย	100 ครอบครัว
- รับราชการ	50 ครอบครัว
- รับจ้าง	1,300 ครอบครัว
- การบริการ	40 ครอบครัว

ลักษณะประชากร	จำนวน
ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง	
5 ไร่	43 ครอบครัว
10 ไร่	28 ครอบครัว
12 ไร่	17 ครอบครัว
50 ไร่	37 ครอบครัว
ไร้ขึ้นไป	10 ครอบครัว

1.2.2.2 แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

ปัจจุบันมีแหล่งน้ำ ทั้งสาธารณะ และส่วนบุคคล เป็นบ่อน้ำดิน 2 บ่อ ใช้ได้ไม่ตลอด
ระยะน้ำ 1 สระ ที่ใช้ได้ตลอดปี แต่ปัจจุบันจะไม่นำมาอุปโภคบริโภค เพราะน้ำไม่สะอาด
โรงงานอุตสาหกรรมได้ปล่อยน้ำเสียออกมา หมู่บ้านปัจจุบันใช้น้ำประปาในการอุปโภค บริโภค

2 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจําแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำ	2 บ่อ		ไม่ตลอดปี
สระน้ำ	1 สระ	ตลอดปี	

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจมีพื้นที่ทำการเกษตร 100 ไร่ เป็นที่นา 70 ไร่ เป็นที่สวน 30 ไร่
ไร่ 20 ไร่ มีผลผลิตด้านการทำนาทั้งหมู่บ้านปีละ จำนวน 500 กระสอบ ขายไปจำนวน 55,000
กรัม/กิโลกรัม เก็บไว้รับประทาน จำนวน 3,000 กิโลกรัม/กิโลกรัม สำหรับผลผลิตอื่นในหมู่บ้าน
เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสุกร เป็ด ไก่ วัว การเลี้ยงสุกรมีจำนวน 3 ครอบครัว ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้านประมาณ
100 บาทต่อปี เลี้ยงเป็ด จำนวน 7 ครอบครัว ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้านประมาณ 300,000 บาทต่อปี
วัว 4 ครอบครัว ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้านประมาณ 105,000 บาทต่อปี เลี้ยงไก่จำนวน 12 ครอบครัว
ผลิตทั้งหมู่บ้านประมาณ 100,000 บาทต่อปี

สำหรับในด้านการอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมซึ่งขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะ
อุตสาหกรรมทอกระสอบ อุตสาหกรรมลูกจั่น อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ไม้สำเร็จ และอุตสาหกรรม
ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านมีงานทำ

1.2.4 ด้านสาธารณูปโภค

การคมนาคมในหมู่บ้านสมัยก่อนถนนเริ่มก่อสร้างขึ้นมีสภาพเป็นถนนแบบถนนดินแดง เป็นถนนลูกรังเมื่อปี พ.ศ. 2520 เป็นถนนลาดยางเมื่อปี พ.ศ. 2538 เป็นคอนกรีตเสริมเหล็กเมื่อปี 2540 เมื่อก่อนการคมนาคมไม่ค่อยจะสะดวกแต่ปัจจุบันการคมนาคมสะดวกขึ้นมาก ถนนที่ได้เป็นสายหลักคือ ถนนมิตรภาพ สำหรับไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ.2513 น้ำประปาเข้าสู่หมู่บ้านเมื่อปีปัจจุบันไฟฟ้า และน้ำประปาสามารถมีใช้กันทุกวันหรือ

1.2.5 ด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรมไทยทุก ๆ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ปัจจุบันยังคงอนุรักษ์และดำรงอยู่ วัดยังเป็นแหล่งร่วมทางพระพุทธศาสนาเป็นแหล่งการศึกษาทางธรรมและเป็นที่พักทางจิตใจ ประชาชน ภายในหมู่บ้านมีวัดอยู่ 1 แห่ง ชื่อว่าวัดสุชาวดี มีพระ 7 รูป เณร 8 รูป เด็กวัด 1 คน สถานที่ที่รวมกลุ่มของคนภายในหมู่บ้าน

ผลการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม

ผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยภาพรวมมีดังนี้

2.1 หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

1. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจาก ภาครัฐและการเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า ชาวบ้านมีความเข้าใจและไม่เข้าใจเกี่ยวกับกองทุน และชุมชนเมืองว่าเป็นกองทุนที่รัฐบาลให้มีการจัดการภายในหมู่บ้าน โดยให้เงินจำนวน 1 ล้านบาท ในการนำมาพัฒนาภายในหมู่บ้าน โดยให้ประชาชนที่มีความประสงค์ต้องการนำเงินมา ฅยอาชีพหรือมาลดรายจ่าย เช่น การลดหนี้ของชาวบ้าน ในเริ่มแรกของการมีโครงการกองทุนหมู่บ้านชาวบ้านยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับกองทุน คิดแต่เพียงว่ารัฐบาลนำเงินมาให้หมู่บ้านละ 1 ล้านบาทเท่า ฅยทราบว่าต้องดำเนินการอย่างไรจึงจะได้เงิน 1 ล้านบาทเข้ามาในหมู่บ้าน หลังจากนั้นทางหัวหน้า ฅยได้ทำการประชาสัมพันธ์และจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านขึ้นเพื่อเป็นการอธิบายถึงการจัดตั้งกองทุนนี้ ฅยชาวบ้าน ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านก็ไม่สามารถจัดตั้งกองทุนขึ้น ได้ ฅยการ ไม่เข้าใจในกองทุนของสมาชิกเป็นการ ไม่ให้ความสนใจในการรับฟังข่าวสาร และมีบาง ฅยไม่มั่นใจในของการจัดตั้งกองทุนเพราะคิดว่าเพียงแต่ปีเดียวเท่านั้น

2. เงิน 1 ล้านบาท จากจำนวนเงิน 1 ล้านบาทที่รัฐบาลได้จัดสรรให้กับหมู่บ้านที่ ฅยพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับอนุมัติเงิน 1 ล้านบาท หมู่บ้านได้ทำ ฅยสรรเงินให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้ยื่นแบบขอกู้เงินตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ในขณะนี้เงิน 1 ล้านบาทได้จัดสรรให้กับสมาชิกกองทุนหมดแล้ว

3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่เลือกมาจัดการกองทุนหมู่บ้านมีจำนวน 15 คน กึ่งหนึ่งเป็นผู้หญิงและกึ่งหนึ่งเป็นผู้ชายเพื่อให้เกิดความภาคในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ได้มีจัดแบ่งหน้าที่ตามความสามารถและเห็นสมควรของกรรมการในการบริหารงานของคณะกรรมการจะอิงหลักเสียงข้างมากในการตัดสินใจปัญหาเพื่อไม่ให้ขัดแย้งในการบริหารงาน แต่ก็ยังมีปัญหาในการจัดแบ่งอู่ข้างในเรื่องความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันแต่เสียงข้างมากในการแก้ปัญหา

4. เงินที่ผู้ชำระคืน การชำระคืนเงินของกองทุนหมู่บ้าน มีทั้งผู้กู้ที่ชำระคืนเงินกู้เดือนและรายปี สำหรับผู้กู้ที่ชำระคืนเงินเป็นรายเดือนจะทำการชำระทั้งเงินต้นพร้อมกับดอกเบี้ยจะมาชำระคืนเนื่องจากความไม่พร้อมทางการเงิน สำหรับเงินที่ผู้ชำระคืนได้ชำระจะนำเข้าบัญชีทุน 1 ด้านบาท เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิกที่มีความประสงค์จะขอกู้ได้ทำการกู้ต่อไป

5. ผู้สมัครขอกู้ ผู้สมัครขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้านได้นั้นจะต้องเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่หมู่บ้านเท่านั้น และมีความพร้อมตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน โดยผู้สมัครต้องยื่นผลการขอกู้และยื่นแบบในการขอกู้ต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1. กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า ในการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนคณะกรรมการจะพิจารณาตามแบบขอขึ้นกู้ของสมาชิก จำนวนเงินที่ขอกู้ และความสามารถในการมีได้ของสมาชิก และพิจารณาจากความเป็นไปได้ของโครงการที่อื่นผู้ ในการคัดเลือกผู้กู้กองทุนทางคณะกรรมการทั้งหมด 15 คน จะร่วมประชุมพิจารณาแบบขอขึ้นกู้ของสมาชิกเป็นราย ๆ โดยการเสนอสมาชิกแต่ละรายว่าจะได้รับอนุมัติจำนวนเงินเท่าใด และลงความเห็นในการอนุมัติเงินกู้สมาชิก สำหรับสมาชิกทุกคนที่อื่นผู้จะ ได้รับการอนุมัติเงินกู้ทุกคนเป็นรอบ ๆ ไป

2. การรับชำระหนี้ของกองทุน การชำระเงินคืนของสมาชิกเป็นการชำระคืนเงินเดือนและชำระคืนเงินเป็นรายปี สำหรับสมาชิกที่ชำระคืนเงินเป็นรายเดือนได้ชำระคืนเงินให้กับหมู่บ้านแล้วบางส่วน สำหรับผู้ที่ยังไม่ชำระเงินคืนเนื่องจากมีปัญหาทางการเงิน การชำระสมาชิกจะชำระทั้งเงินต้นพร้อมกับดอกเบี้ยให้กับธนาคารเพื่อเข้าบัญชีกองทุน 1 ด้านบาทและอื่น ๆ หนี้ให้กับกองทุนหมู่บ้านเพื่อสำหรับการทำบัญชีต่อไป

3. การทำบัญชีของกองทุน การจัดทำบัญชีของกองทุนจะแยกเป็นเล่ม ๆ เพื่อง่ายลงบัญชีและเข้าใจง่าย จัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบ เดือนละ 1 ะคิดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกรับทราบ สำหรับผู้จัดทำบัญชีของกองทุนเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านกรบัญชีพอสมควร และมีการศึกษาที่สูง จึงทำให้การทำบัญชีเป็นไปได้ การทำบัญชีจะแยกตามสมุดบัญชี ดังนี้

- 3.1 บัญชีเงินฝากออมทรัพย์
- 3.2 บัญชีรายรับรายจ่ายของกองทุน
- 3.3 ถิ่นทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

คณะกรรมการกองทุนจะตรวจสอบบัญชีของกองทุน และรายงานการตรวจสอบ คณะอนุกรรมการสนับสนุน เพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ฐานะทางการเงินและผลของการดำเนินงานกองทุน ทุกสามเดือน และทุกรอบปีบัญชี พร้อมทั้งแสดง บัญชีกำไรขาดทุนและงบดุลในปีบัญชี ภายใน 120 วันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ในการอนุมัติตั้งจ่ายเงินและการเปิดบัญชีทางคณะกรรมการจะมีมติในที่ประชุมให้กรจำนวน 5 คนเป็นผู้เปิดบัญชี และมีอำนาจในการอนุมัติตั้งจ่ายเงินแต่ต้องได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ผลโดยตรง พบว่า

จำนวนผู้ได้กู้ปัจจุบันที่ได้อนุมัติเงินทั้งหมด 115 ราย โคนำเงินไปดำเนินการประกอบอาชีพหรือทำกิจกรรมดังนี้

- 5.1 พัฒนาอาชีพการผลิตทางการเกษตร จำนวน 37 ราย รวมเงินกู้ 314,000 บาท
- 5.2 พัฒนาอาชีพการค้าขาย จำนวน 60 ราย รวมเงินกู้ 537,000 บาท
- 5.3 พัฒนาอาชีพการบริการ จำนวน 10 ราย รวมเงินกู้ 96,000 บาท
- 5.4 ลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ จำนวน 8 ราย รวมเงินกู้ 70,000 บาท
- 5.5 กู้ฉุกเฉิน จำนวน 2 ราย รวมเงินกู้ 6,000 บาท

จำนวนผู้กู้เงินกองทุน 1 ล้านบาทมีจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับหมู่บ้านอื่น ๆ ยอดเงินที่ให้ผู้ที่ได้อนุมัติทั้งหมดจำนวน 1,023,000 บาท

2. ผลกระทบโดยตรง พบว่า

จำนวนผู้ที่กู้เงินกองทุน 1 ล้านบาทได้ จำนวน 115 นั้น สมาชิกที่ได้ขอขึ้นกู้เงินการอนุมัติเงินกู้ทุกคน แต่จะได้จำนวนเงินน้อยกว่าที่ได้ขอขึ้นกู้เอาไว้ทำให้ผู้กู้บางรายไม่สามารถประกอบอาชีพตามที่ได้เขียนไว้ในคำขอขึ้นกู้ได้ สมาชิกบางรายเมื่อได้เงินกู้ก็นำไปชำระหนี้ทั้งในและทั้งนอกระบบไม่นำเงินไปประกอบอาชีพตามที่ขึ้นกู้ไว้ สำหรับผู้กู้บางรายก็นำไปประกอบโครงการ แต่การนำไปเพื่อไปสร้างอาชีพใหม่ส่วนใหญ่จะไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเพราะสมาชิกยังระสับการณ์ในการดำเนินการจึงทำให้ต้องเลิกการประกอบกิจการไปจึงทำให้ไม่มีเงินในการชำระคืนได้ แต่สำหรับผู้นำไปขยายกิจการเดิมที่มีอยู่แล้วจะประสบผลสำเร็จมากที่สุดและสามารถคืนเงินกู้พร้อมเงินทุนสะสมของกองทุนหมู่บ้านมีจำนวนน้อยเนื่องจาก ส่วนใหญ่ผู้ชำระคืนเงินเป็นรายเดือนและคืนตามกำหนด และสมาชิกผู้กู้ส่วนใหญ่จะชำระคืนเป็นรายปี

3. ผลกระทบทางอ้อม พบว่า

ในสภาพความความเป็นจริงของหมู่บ้านผู้กู้ที่อยู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มิหนี่ทั้ง และหนี่นอกระบบอยู่แล้ว เมื่อมีกองทุนหมู่บ้านเข้ามาทำให้คนภายในหมู่บ้านกับเป็นหนี่เพิ่ม ก็สามารถนำเงินกู้ไปทำให้มีผลผลิตทางด้านการเงินขึ้นก็สามารถทำให้แก้ปัญหาเป็นหนี่ได้ใน สำหรับกองทุนหมู่บ้านทางคณะกรรมการ ได้ติดตามประเมินผลของสมาชิกผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติ ผู้กู้ได้นำไปใช้ตามที่ได้อื่นผู้หรือ ไม่ และเพื่อทราบถึงปัญหาของการไม่นำเงินไปใช้ตามที่ได้ จะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาได้ทัน

สำหรับหมู่บ้านมีเครือข่ายในการเรียนรู้จากกลุ่มย่อยภายในหมู่บ้าน โดยการจัดตั้ง เป็นหมู่บ้านเพื่อทำการแก้ไขปัญหาของการไม่มีอาชีพ การว่างงานของกลุ่มแม่บ้าน และยังเป็น คนให้กับสมาชิกในการนำไปหมุนเวียนในการประกอบอาชีพอีกทางหนึ่ง และเป็นทางเลือกหนึ่ง สำหรับหมู่บ้าน

ผลประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วย B

2.2.1.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว

สมาชิกผู้กู้แต่ละรายจะเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือภรรยาที่ขอกู้ มีความรู้ความ ความประกอบการ และการเรียนรู้จากท้องถิ่นจะเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวอาชีพหลักส่วนใหญ่ เมื่อมีทรัพย์สินและค้าขาย รายได้โดยรวมของครอบครัวโดยเฉลี่ยอยู่ในระหว่าง 8,000 บาทต่อ คนใหญ่ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานจะมีงานทำกันทุกคน เนื่องจากภายในหมู่บ้านเป็นแหล่งของโรงงาน รวมถึงทำให้ ผู้มีรายได้น้อยมีงานทำแต่สำหรับเงินเดือนอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำ สำหรับผู้กู้ส่วนใหญ่มีถิ่นเดิมอยู่เป็นหนี่ของธนาคารและหนี่สินนายทุนนอกระบบซึ่งก็มีอัตราดอกเบี้ยที่สูง

ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้กองทุนหมู่บ้าน ผู้กู้มีประสบการณ์ในการ การอยู่เดิมแล้วในส่วนของการกู้ไปค้าขาย เพราะส่วนใหญ่ที่ขอกู้จะนำเงินไปขยายกิจการเดิม ทุนหมุนเวียนให้กิจการที่มีอยู่เดิม ในส่วนของการไปทำการเกษตรผู้กู้ได้ทำอาชีพเกษตรอยู่ก่อนแล้ว ทุนในการไถ การปลูก การเก็บเกี่ยว ในการเลี้ยงสัตว์ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงไก่ ปลา เป็ด วัวหรือ จิ้งหรีด บางรายเลี้ยงอยู่เดิมแล้วจึงไม่ประสบปัญหาในการเลี้ยงสัตว์ เพราะมีประสบการณ์ในการ แล้ว ส่วนที่ไม่เคยเลี้ยงหรือไม่มีประสบการณ์มาก่อนก็ต้องเลิก โครงการการเลี้ยงสัตว์ไป

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1. จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุน จำนวนเงิน 1 ล้านบาทได้จัดสรรให้กับ ผู้ที่หมดแล้ว สมาชิกกองทุนที่ได้ยื่นขอกู้จากกองทุนหมู่บ้านจะได้รับการอนุมัติเงินกู้ทุกคน คนที่จัดสรรให้ผู้กู้ปัจจุบันเป็นจำนวน 1,023,000 บาทส่วนที่เกินมา 23,000 บาท คือเงินชำระคืน ชักกองทุนที่ชำระคืนเป็นรายเดือนและทางคณะกรรมการ ได้อนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิกผู้กู้รายต่อไป

เงินกู้ที่สมาชิก ได้รับจากการกู้กองทุนจะนำมาลงทุนทั้งหมดบางส่วนจะเก็บไว้ในธนาคารก่อน
จนถึงเวลาที่จะใช้เนื่องจากการเกษตรต้องรอดูฤดูกาลถึงจะเริ่มทำการเกษตร

2. เงินอื่น ๆ เงินที่ได้จากโครงการที่เข้ามาภายในหมู่บ้านไม่ว่าจะเป็นโครงการ
หรือจาก กขคจ. ที่ทางรัฐ ได้จัดสรรเข้ามาภายในหมู่บ้านเพื่อให้ท้องถิ่นมีเงินทุนในการทำโครงการ
เสริมสร้างศักยภาพของหมู่บ้านชาวบ้านก็ได้จากเงินส่วนนี้มาช่วยในการพัฒนาส่วนหนึ่ง และเงินกู้
และการและเงินกู้ในระบบที่ชาวบ้านจะกู้เนื่องจาก ได้เงินง่ายแต่ดอกเบี้ยจะแพง

3. เทคนิควิธีทำงาน เทคนิคของการดำเนินงานของผู้กู้จะเป็นการเรียนรู้จากผู้มี
การณ์ในการดำเนินงานมาก่อนหรือเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จมาก่อนเพื่อเป็นวิธีที่ดีที่สุดของ
ทำกิจการให้ประสบผลสำเร็จ และช่วยให้การใช้ทรัพยากรให้น้อยที่สุด เงินทุนให้น้อยแต่ได้
มาก

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการหน่วยระบบ B พบว่า

1. การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย การนำเงินกู้ไปประกอบอาชีพของ
กิจการอยู่ได้อย่างยั่งยืนถือว่าเป็นผลดีของการทำกิจการอย่างถูกวิธี

ผู้กู้ได้ไปประกอบกิจการคือการค้าขาย โดยการขายร้านเดิมหรือต่อเติมเพิ่มจาก
ที่อยู่แล้วเพื่อให้ลูกค้าได้มีโอกาสในการเลือกสินค้ามากขึ้นและมีรายได้เพิ่มขึ้นทำให้มีเงินทุนหมุน
การประกอบกิจการค้าเพิ่มขึ้นทำให้กิจการสามารถอยู่ได้

สำหรับการเลี้ยงสัตว์ทางผู้กู้จะจัดการระบบการของการเลี้ยง โดยการเลี้ยงสัตว์
หรือเพื่อเป็นการประหยัดรายจ่ายได้ส่วนหนึ่งเพื่อเป็นการจำกัดค่าใช้จ่าย

2. การทำบัญชี ในการทำบัญชีของผู้กู้ส่วนใหญ่ผู้กู้ไม่ได้จัดทำบัญชีในการกู้ยืมเงิน
หมู่บ้าน ส่วนใหญ่เมื่อได้รับเงินกู้มาแล้วจะนำมาใช้หมดและ ไม่รู้ว่านำเงินกู้ไปใช้อะไรบ้างและ ได้
การให้เงินกู้จำนวนเท่าไร จึงได้เพียงการประมาณการรายรับและรายจ่ายของผู้กู้เท่านั้น

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

1. ผลโดยตรง

จากการนำเงินกู้มาประกอบกิจการผู้กู้สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว
ทำให้ผู้กู้สามารถชำระหนี้ให้กับการกู้เงินในระบบได้ ทำให้ช่วยลดภาระหนี้สินได้ในระดับหนึ่ง
ที่นำมาเพื่อบริหารเกี่ยวกับกิจการส่วนตัวก็สามารถนำเงินมาช่วยในการผลิต และได้สินค้าเป็นถึงของ
หรับผู้กู้ที่ประสบความสำเร็จในการนำเงินกู้มาประกอบกิจการ และสามารถชำระคืนเงินกู้ได้ทั้ง
และดอกเบี้ยนั้น ทำให้กองทุนสามารถอยู่ได้ และมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกองทุน

2. ผลกระทบโดยตรง

ผู้กู้สามารถขยายกิจการจากเดิมได้ ไม่ว่าจะเป็นการขยายกิจการเดิมและการขยายใหม่และผู้กู้มีประสบการณ์ในการทำกิจการด้วยเทคนิคที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้กู้ที่ได้จัดทำกิจการขึ้น แต่บางรายเมื่อได้ทำกลับ ไม่ได้ทุนคืนต้องล้มเลิก

3. ผลกระทบทางอ้อม

จากการที่ผู้กู้ได้นำเงินกู้มาประกอบอาชีพในส่วนหนึ่งประสบความสำเร็จจากประกอบอาชีพทำให้ผู้กู้มีรายได้เพิ่มขึ้นทำให้ผู้กู้สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง โดยภาพผู้กู้จำนวน 115 ราย โดยส่วนหนึ่งของผู้กู้จะประสบความสำเร็จกับโครงการที่ได้ขอสินเชื่อผู้ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากผู้กู้ไม่ได้นำเงินกู้จากกองทุนมาใช้ในการประกอบอาชีพจริงแต่ไปใช้ประโยชน์จากการเป็นหนี้ของผู้กู้แทน ทำให้ผู้กู้บางรายไม่สามารถมีเงินมาชำระคืนเงินกู้ของหมู่บ้านได้

สรุปประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพเลี้ยงสัตว์ สรุปได้ดังนี้

3.1 อาชีพเลี้ยงไก่ ปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ เงินกู้จากกองทุนหมู่บ้าน และกองทุนอื่น ๆ ในการเลี้ยงไก่ กระบวนการที่ดีได้แก่ การเลือกสถานที่ที่เหมาะสมในการเลี้ยงไก่ต้องมีทำเลที่ดีมีทางออกและน้ำเข้าที่เหมาะสม มีการจัดระบบของการเลี้ยงไก่ การดูแลไก่ในเรื่องของโรคไก่ที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ การเลี้ยง ไก่จะ ได้ไก่ที่มีขนาดพอดีและเหมาะ ในการ

3.2 อาชีพเลี้ยงปลา ปลาอุก ปลานิล ปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ เงินทุน จากเงินกู้กองทุนหมู่บ้าน สถานที่ในการเลี้ยงปลา กระบวนการที่ดีได้แก่ ในการเลี้ยงปลาจะเลี้ยงปลาโดยเลี้ยงไก่ไว้บนบ่อเพื่อมูลไก่จะได้เป็นอาหารของปลา เพื่อช่วยลดรายจ่ายในการซื้ออาหารปลา แต่มีข้อเสียอยู่ที่การหัวมูลไก่จะทำให้เกิดน้ำเน่าเสียได้ง่าย ต้องมีการถ่ายน้ำทำให้บางครั้งอาจมีปลาตายได้ ผลผลิตที่ดีภาพและปริมาณพอเหมาะทำให้ช่วยลดรายจ่ายในการซื้ออาหารสัตว์ในและปลามีขนาดที่พอเหมาะจำหน่าย

การบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 สภาพการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

4.1.1 การเกิดกองทุน การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นทำให้หมู่บ้านสามารถมีโอกาสนำกองทุนหมู่บ้านมาพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายและช่วยบรรเทาเหตุฉุกเฉินที่สมาชิกกองทุนได้ทำการกู้เงิน ไปถือได้ว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งผลสำเร็จ

4.1.2 ระบบบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมาบริหารจัดการกองทุนผู้ที่ได้รับเลือกมาดำรงตำแหน่ง จะมีความสามารถ และเป็นคนภายในหมู่บ้านให้ความนับถือและให้ความไว้วางใจในการเข้ามาทำงาน การดำเนินงานของคณะกรรมการการบริหารจะปฏิบัติงานตามระเบียบของคณะกรรมการที่ได้ และโดยคณะกรรมการกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกองทุน ตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรประโยชน์ของเงินกองทุน การบริหารงานของกองทุนได้ว่ามีระบบ ระเบียบ และมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถบริหารจัดการเงิน 1 ล้านบาทได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.2 การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน

การบริหารจัดการเงินกองทุน 1 ล้านบาทให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการได้จัดแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบการบริหารจัดการเงินให้กับกรรมการที่มีหน้าที่รับผิดชอบกัน เพื่อให้สมาชิกได้รับจัดสรรเงินอย่างถูกต้องและยุติธรรม และเป็นไปตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน สามารถนำเงินกู้ไปช่วยพัฒนาอาชีพได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากทีม 1 ล้านบาทที่หมุนเวียนเข้ากองทุนหมู่บ้าน ได้ให้สมาชิกกองทุน ได้กู้ยืมและหลังจากการชำระคืนแล้วทำให้กองทุนมีผลประโยชน์หรือกำไรจากกองทุนทาง คณะกรรมการได้มีการจัดสรรคืนให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการทั้ง 15 คน แต่กองทุนหมู่บ้านได้จัดตั้งขึ้นบวกระยะ 1 ปี และกำไรยังไม่มียังจัดสรรเงินที่ผู้ชำระคืนให้กับสมาชิก ได้กู้ในรอบต่อไป

4.3 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

4.3.1 ปัจจัยด้านบวกพบดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน ทำให้เกิดการรวมตัวของคนภายในหมู่บ้านมาร่วมประชุมกันอย่างน้อยให้ได้ 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้านและหมู่บ้านไม่มีการประชุมกันมากขนาดนี้มาก่อนทำให้เป็นการร่วมมือของคนภายในหมู่บ้าน
2. เป็นแหล่งเงินกู้ยืมอีกแหล่งหนึ่งให้กับหมู่บ้าน โดยประชาชนเป็นผู้บริหารจัดการเอง โดยทำให้ประชาชนรู้จักรับผิดชอบ โดยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
3. มีเงินทุนหมุนเวียนในกองทุนหมู่บ้าน หลังจากสมาชิกทำการชำระคืนเงินกู้ดอกเบี้ยให้กับกองทุนหมู่บ้าน ทำให้มีจำนวนเงินเข้ากองทุน 1 ล้านบาท

4.3.3 ปัจจัยด้านลบบทคั้งนี้

1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน เนื่องจากความไม่มั่นใจในการอยู่ 1 ด้านบาท เพราะเวลาในการดำเนินการเพียงแค่ 1 ปี ซึ่งน้อยเกินไปสำหรับการหมุนเวียน ระคน

2. จำนวนประชากรภายในหมู่บ้านมีจำนวนมาก ทำให้การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ใยาก และทำให้จำนวนเงิน 1 ด้านบาทไม่เพียงพอสำหรับสมาชิกกองทุนที่ต้องการกู้ เมื่อได้ กู้ก็ได้ในจำนวนน้อยไม่เพียงพอสำหรับการนำไปพัฒนาอาชีพ

3. การขอกู้เงินไปแล้วแต่ไม่นำไปประกอบอาชีพตามที่ได้อื่นกู้ไว้ หรือใช้เงิน วัตถุประสงค์ทำให้เงินที่กู้ไปไม่ทำให้เกิดผลกำไรขึ้นมา เมื่อถึงกำหนดชำระคืนทำให้ผู้กู้ไม่มี งบกู้เงินจากเงินนอกระบบหรือจากที่เป็นแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ ทำให้ผู้กู้กลับเป็นหนี้อีก จึงทำให้ หนาสำหรับกองทุน 1 ด้านบาทอย่างแน่นอน

4.3.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

ประชากรภายในหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขายเป็นหมู่บ้านที่มี ากรมากที่สุดของตำบล การควบคุมดูแลค่อนข้างยาก สำหรับคนในพื้นที่อยู่เดิมไม่มีปัญหา หรับคนนอกพื้นที่ที่มาอาศัยภายในหมู่บ้านการควบคุมดูแลค่อนข้างลำบาก สำหรับการทำให้ ประชาชนภายในหมู่บ้านจะให้ความร่วมมือในระดับปานกลางเพราะส่วนใหญ่เรื่องช่วงเวลา ้อยู่ดำเนินการร่วมมือจะเป็นแม่บ้านเสียส่วนใหญ่ เนื่องจากการทำงานจะทำไม่เป็นเวลาและ วมของหมู่บ้านจะต้องเป็นวันหยุดวันเดียวเท่านั้นที่จะสามารถรวมกลุ่มของประชากรภายใน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุป อภิปรายผล

1.1 สรุป

1.2 อภิปรายผล

ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนฯ

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพ

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไป

ตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหมู่บ้านสุชาติสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประสงค์ของการประเมินโครงการ

เพื่อทราบสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

1.1 ความสามารถในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน

1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

เพื่อทราบการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน

เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและด้านลบของการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน

เพื่อค้นหาความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

วิธีการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาข้อมูลในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 3 ศึกษาข้อเท็จจริงโดยใช้วิธีพหุมิติวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ได้จากเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายซึ่ง

แหล่งข้อมูลมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถเก็บข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มี
รวมและสรุปผลไว้แล้ว

ขั้นที่ 5 นำข้อมูลมาวิเคราะห์และประมวลผลพร้อมแจกแจงรายละเอียดของผลการวิเคราะห์
ประมวลผลให้อยู่ในรูปแบบง่าย ๆ เพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจ และนำมาใช้ในการประเมินโครงการ

ค่านินการ

1. กองทุนหมู่บ้านมีความพร้อมสามารถจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้น โดยได้รับอนุมัติเงินจำนวน
บาท
2. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คนและไม่เกิน 15 คน
ด้วยกรรมการทั้งชายและหญิง ในสัดส่วนเท่าเทียมกัน
3. มีการจัดสรรเงินจำนวน 1 ล้านบาท ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนที่สามารถ
ได้เพื่อนำไปพัฒนาในด้านอาชีพ
4. การจัดทำบัญชีที่ถูกต้องของกองทุนหมู่บ้าน
5. สมาชิกผู้ชำระคืนเงินกู้กองทุนหมู่บ้านทั้งเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยตามกำหนดการชำระคืนของ
หมู่บ้าน

เหตุผลควรมีการสรุปดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสุขาวดี ทั้ง 2 ข้อดังนี้
 - 1.1 การจัดตั้งกองทุน กองทุนหมู่บ้านเกิดจากการรวมตัวกันเพื่อประชุมร่วมกัน
๒ 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในชุมชน เป็นการร่วมมือของคนภายในชุมชนจึงสามารถ
กองทุนหมู่บ้านขึ้นได้ ภายในชุมชนสามารถจัดตั้งกลุ่มสำหรับเป็นแหล่งเงินทุนอีกทางหนึ่งของ
หมู่บ้าน และภายในชุมชนจะมีส่วนร่วมกันมากขึ้นจากเดิมและมีแหล่งเงินทุนของรัฐต่าง ๆ เข้ามา
องถิ่นมากขึ้น
 - 1.2 ระบบการบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านมีการจัดโครงสร้างของกองทุน
ได้อย่างชัดเจนมีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนอย่างถูกต้อง โดยการร่วมเลือกตั้งของชุมชน
เห็นหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างชัดเจนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานภายในกองทุนหมู่บ้าน
ต้องตามความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน

การบริหารจัดการเงินให้ดำรงอยู่ได้โดยมีทุนหมุนเวียนภายในกองทุน 1 ล้านบาท ซึ่ง
หมู่บ้านสามารถมีเงินทุนหมุนเวียนจากการชำระหนี้ของสมาชิก ใกล้เคียงเป็นส่วนน้อยเท่านั้นจากผู้ที่
ระตามกำหนดและเพื่อมีเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนหมู่บ้านจะจัดสรรเงินส่วนนี้ให้กับผู้กู้ที่
จะขอกู้ต่อไป เพื่อเป็นการหมุนเวียนเงิน 1 ล้านบาทให้กับผู้กู้อย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบของกองทุนหมู่บ้าน

3.1 ปัจจัยด้านบวก

3.1.1 คนในชุมชนมีการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้เพิ่มขึ้น และทำให้คนในชุมชนพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง

3.1.2 ได้ประสบการณ์ในการทำโครงการที่ไม่เกิดผล ทำให้มีการเรียนรู้วิธีการอย่างถูกต้องเพื่อนำมาพัฒนาอาชีพให้เกิดผลต่อไป

3.2 ปัจจัยด้านลบ

3.2.1 คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุนนอกระบบอยู่เกือบยี่สิบก่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินทุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ทำให้ไม่ลงทุนให้เติบโตในระยะเวลาอันสั้น

3.2.2 คนในชุมชนยังความรู้และประสบการณ์ในเรื่องของการบริหารจัดการทำกิจการจึงทำให้เกิดความล้มเหลวในการประกอบกิจการขึ้น จึงทำให้ไม่สามารถนำเงินมาลงทุนหมู่บ้านได้

3.2.3 ไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ เพราะจะนำเงินที่กู้มาชำระหนี้ที่ตนอยู่เดิมเป็นการแก้ไขปัญหาก็เฉพาะหน้าเท่านั้น การเป็นหนี้ก็ยังคงอยู่ทำให้การกู้เงินไปนั้น ไม่เป็นผลกำไรขึ้นมาทำให้ไม่มีทุนและสามารถเป็นหนี้เพิ่มขึ้น

ความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชากร

4.1 ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ สามารถที่จะพึ่งพาตนเองโดยการมีรายได้เพิ่มขึ้นได้โดยการประกอบกิจการค้าของตนเองมีทรัพยากรเพียงพอ

4.2 สามารถลดภาระหนี้สินได้ ภายในชุมชนสามารถลดภาระหนี้สินได้ เป็นการแสดงอยู่ก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

4.3 ชุมชนรู้จักหน้าที่ของตนเองและเคารพสิทธิของบุคคลอื่น ชุมชนรู้ว่ามีอยู่เป็นส่วนรวมของชุมชนชาวบ้านควรมีส่วนรวมในกิจกรรมนั้น เพื่อแสดงถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในชุมชน

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

5.1 ผลโดยตรง (Immediate Result)

เมื่อกองทุนหมู่บ้านสามารถอยู่ได้ในระยะหนึ่งทำให้สมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการสามารถรอดได้ ถวายเป็นและสามารถนำเงินตั้งคืนกองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยได้ ทำให้กองทุนมีไต่และเป็นแหล่งเงินทุนให้กับหมู่บ้านต่อไป

5.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

5.2.1 สมาชิกผู้กู้บางรายไม่สามารถปลดเปลื้องภาระหนี้ได้ ทำให้เกิดภาระหนี้สิน

5.2.2 สมาชิกผู้กู้เงิน ไปดำเนิน โครงการและประสบผลสำเร็จสามารถปลดเปลื้องหนี้ได้และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพ และสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่า

5.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

5.3.1 คนภายในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่งของการเริ่ม โครงการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสามัคคีและสามารถทำให้ชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้

5.3.2 ภายในชุมชนยังมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น ในส่วนหนึ่งทำให้การพัฒนาท้องถิ่นเอนข้างยาก

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะและการปรับปรุงแก้ไขระเบียบของบังคับกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านในส่วนของการชำระคืนเงินกู้ชุมชนเกินไปทำให้ไม่สามารถแก้ไขได้ เช่นในเรื่องให้ผู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายปี 1 ปี แต่ตามความเป็นจริงผู้กู้ส่วนใหญ่ชำระหนี้เป็นปี หรืออาจจะมากกว่า 1 ปี การขยายเปิด เพื่อสามารถเปิดโอกาสให้ผู้กู้สำหรับการชำระหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้

2 ข้อเสนอแนะและการปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรมีการติดตามผู้กู้ทุกคนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปใช้วัตถุประสงค์หรือไม่และปัญหาเป็นข้อพิจารณาในการที่ผู้กู้ไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ในการอนุมัติเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้านการพิจารณาควรพิจารณาถึงปีได้ของการทำโครงการของสมาชิกเพื่อเป็นการไม่ให้เงิน 1 ล้านบาทใช้ไปโดยสูญเปล่า

3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน และเสนอแนะให้ปรับปรุง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรมีผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์มาให้คำ การดำเนินกิจการต่างๆของหมู่บ้านและชุมชน เพื่อเป็นการเรียนรู้ของชุมชนในการนำมาอาชีพที่ ถูกหลักและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ก่อนที่ประกอบกิจการใด ๆ ควรมีการวิเคราะห์ในการตลาดเสีย
ในการที่เมื่อนำเงินกู้มาพัฒนากิจกรรมอาชีพแล้วสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้โดยไม่ล้มเหลว

4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 การค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
กว่ากองทุน 1 ตำบลขณะนี้เมื่อครบรอบ 1 ปี แล้วสามารถที่จะอยู่ได้ภายในหมู่บ้านต่อไปหรือ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้านและชุมชนว่าสามารถ
ใดที่สามารถนำมาเป็นอาชีพให้กับหมู่บ้านและชุมชนได้

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการกำกับดูแลและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสุชาวดี. 2544. ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านสุชาวดี. นครราชสีมา. สำนักงานมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษาทบวงมหาวิทยาลัย. 2545. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครราชสีมา : ทัศนทองการพิมพ์.

ศโน โฉยสุรนารี, มหาวิทยาลัย. 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการ. นครราชสีมา.

_____ มติชนรายวัน. 4 มกราคม 2545. หน้า 18.

มยศ พฤชาเกษมสุข. พลังคำเชิญชวนการแรงงาน. เส้นทางเศรษฐกิจ. 12 - 18 สิงหาคม 2545. หน้า 15.

<http://www.dip.go.th>

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านประกอบด้วยรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิด
ซีพีพีโมเดล (CIPP Model) ซึ่งมี 3 ตอนดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม
3. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 4 ประการ คือ
 - 4.1 เพื่อศึกษาสภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 4.2 เพื่อทราบการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 4.3 เพื่อทราบปัญหาการบริหารและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 4.4 เพื่อทราบการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยการใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญถ้าประเมิน
ตามารดตั้งเกณฑ์ได้ก็จะนำเสนอข้อมูลสภาพจริงเท่านั้น